

DR. A. KUYPER.

„SION DOOR RECHT VERLOST.”

KUYPER
BX
9422
.K8
S5
1887

LIBRARY OF PRINCETON

MAY 28 2008

THEOLOGICAL SEMINARY

KUYPER BX9422.K8 S5 1887
Kuyper, Abraham, 1837-1920.
"Sion door recht verlost" :
tijdrede.

„SION DOOR RECHT VERLOST.”

T I J D R E D E

DOOR

D^R. A. KUYPER.

LIBRARY OF PRINCETON

MAY 28 2008

THEOLOGICAL SEMINARY

AMSTERDAM,

J. A. WORMSER.

1887.

Sion zal door recht verlost worden.

Jes. I: 27.

M. H. ! »Sion zal *door recht* verlost worden!” dit aangrijpende getuigenis des Heeren nam ik op uit den proloog op Jesaias godspraken. Jesaia's profetische *roeping* teekent ons het zesde hoofdstuk, toen hij de Serafs om den Troon des Eeuwigen zag; en hem het „*Heilig, heilig, heilig is de Heere der Heirscharen!*” in de ooren klonk; en de Engel toevloog met de kool van het altaar; en zijn lippen gereinigd wierden; en hij het roepen hoorde: „Wien zal ik zenden en wie zal ons henengaan?”; en hij antwoordde: *Zie, hier ben ik, zend mij henen!* Maar anders is de strekking van dit eerste hoofdstuk. Dit biedt u niet de *roeping* van den profeet, maar het *kort summier van heel zijn profetie*, in hoofdsom het *program* van al wat de Heere hem te profeteeren schonk. Bij Mozes vindt ge zoo het summier program van *alle* profetie in Deut. 32, en gelijk het daar aanvangt: „Neig de ooren, gij hemel, en de aarde hoore de redenen mijns monds”, zoo luidt het ook in den aanhef van dit Jesaiaansch program: »Hoort gij, hemelen, en neem ter oore, gij aarde, want de Heere spreekt.” Hemel en aarde bestaan om Sion, gelijk Sion er om Immanuël is, en Immanuël om God Drieëenig. En zoo roept Jehova dan den hemel en de aarde tot getuigen op, om aan te hooren wat Hij tot zijn Sion zeggen gaat; oorspronkelijk tot zijn Sion in Uzzia's en in Jotham's dagen, maar in zijn Sion, dat destijds leefde, tot zijn Sion van alle eeuw. De hoofdsom nu van wat de Heere aldus van en tot zijn Sion spreekt, is het woord dat ik tot tekst koos: »Sion zal door recht verlost worden;” en daarom schetst vs. 2—9 ons hoe Sion het recht vertrad en hoe het vertreden recht

aan Sion wierd thuisgezocht; vs. 10—15 hoe Sion buiten recht om heil zocht; vs. 16—20 hoe er toch alleen door recht voor Sion heil komt; en eindelijk (vs. 20 v.v.) in het even prachtige als heerlijke slot van ons hoofdstuk, hoe de Heere alleen machtig is, om Sion uit te redden en hoe Hij dit niet anders kan noch zal doen *dan door recht*. Alzoo, dat wie ten einde toe dat recht zijns Gods weerstaat, naar luid vs. 30 en 31 »zal zijn als een eik, welks bladeren afvallen; als een hof die geen water heeft; een vonk en vlas te saam gevoegd, totdat ze branden zullen en er niemand is die het blussche.”

Wat is dit recht Gods?

De bepaling van een lijn, die *recht* zal zijn, eischt *twee* vaste punten; en zoo ook eischt de kennis van alle *recht* voor het schepsel de bepaling én van het punt van zijn *oorsprong* én van het eindpunt zijner *bestemming*. Van waar ge komt en waar ge heen moet, met wat daar tussehen ligt, bepaalt voor u den weg van het recht. Er is dus geen recht of God moet Souverein wezen. Die souvereine Schepper en Beschikker, die omdat alle creatuur uit zijn hand kwam, in zijn hand rust, en eeuwig in zijn hand blijven moet, er meê doet naar zijn vrijmachtig welbehagen, laat zijn creaturen niet uitvliegen gelijk een duivenmelker de duiven uit zijn til, maar geeft ze op hun weg en uitgang een *bepaling* mede. Een bepaling van hun aard en aanleg; een bepaling van hun levenswet en levensregel; een bepaling van hun doel en taak; en evenzoo van hun verplichting en bestemming. Deze bepaling nu is *Gods recht*; want al wat het Hem liefd heeft, om over zijn schepsel te ordinceren, moet in en door dat schepsel om Zijns naams eer worden volbracht. In het gemeen genomen is er dus een recht Gods over *alle* creatuur: over zon en maan en starren; over den bliksem en de elementen; over de zee en den afgrond; over plant en dier. Maar overmits deze niet tegen *kunnen* worstelen en willoos door de wet en het recht van hun natuur geleid en gedreven worden, wordt door al déze schepselen Gode zijn recht nooit betwist en komt er

dies van een rechtsgeding tusschen hen en hun God nooit sprake. Maar anders wordt het met den *engel* en den *mensch*. Een engel kon, de mensch kan tegenstaan. Eerst hier ontstaat dus rechtsstrijd; hier opent zich een zedelijke wereldorde; en hier komt het er dus op aan, dat alsnu Gods wil doorga en zijn souvereine beschikking niet gedwarsboomd worde. Of ook, dat, waar zijn wet en wil weerstaan wierd, Gods recht tóch ongedeerd blijve, en door het scheef getrokkenen, het kromme en verdraaide heen, in het eind *als recht* uitkome.

Dit nu verstaat de van God afgedwaalde *niet*, maar Sion kan het verstaan; want „De Heere heeft aan Jacob zijne woorden bekend gemaakt, aan Israël zijne inzettingen en zijne rechten; maar alzoo heeft Hij aan geen volk gedaan en zijne rechten die kennen ze niet. Halleluja!” (Ps. 147 : 19, 20). Buiten Sion baat dus zelfs geen pleidooi voor de rechten des Heeren, maar in en tegen Sion moet dit pleit gevoerd worden. En daarom nu staat er van Sion geschreven: „*Sion zal door recht verlost worden*”, en ga ik naar het heilig richtsnoer van Hem die was en is en komen zal, u ontvouwen, hoe

- I. Sion door recht verlost *is*;
- II. door recht verlost *wordt*;
- III. en eens volkomenlijk door recht verlost *zal worden*.

I.

Zefanja, M. H., getuigt van 's Heeren volk: „De rechtvaardige Heere is in het midden van hen. Hij doet geen onrecht. Alle morgen geeft Hij zijn recht in het licht. Er ontbreekt niets. Doch de verkeerde weet van geen schaamte” (3 : 5). Zeg dus niet: „wij zijn Sion, en die van Bazan zijn buigen het recht, maar wij zijn de heiligen”, want Sion moet *tweeledig* verstaan. Sion in zijn *eerste* opvatting zijn niet de personen, maar de top Sion, de Berg van Gods heiligheid, zijn heilige woonstede, de volzalige Tente des lights; en eerst *daarna* komen de *personen* aan de orde, die verkoren zijn om in die Tente in te gaan en

Sions kinderen genaamd worden. Nu is Sion heilig en uit Sion wijkt het recht nooit, en in dien zin geldt het: „Alle morgen geeft Hij zijn recht in het licht, er ontbreekt niets”. Maar de personen in Sion zijn in zichzelf zeer onheilig, en daarom staat er bij: „doch de verkeerde weet van geen schaamte!” — En daarom, wat ik u bidde, denk nu eens niet aan de ongeloovige wereld, en niet aan de afgedoolden, maar denk aan Sion en aan uzelf in deze ure, en laat ons de zake des rechts, niet met hen die buiten staan, maar tusschen onszelf en onzen God afdoen; en merkt dan allereerst op

1. hoe Sion alleen om het recht *geroepen* is;
2. hoe Sion desniettemin het recht heeft *vertreden*;
3. hoe Sion het toen *buiten* het recht om heeft gezocht;
4. en hoe Sion er toch alleen *door* het recht is gekomen.

1.

Sion alleen om het recht *geroepen*.

Het Kruis van Christus is voor Sion op aarde het eenig middelpunt, en van dit Kruis verklaart de heilige apostel ons, dat het er stond „tot een betooring van Gods rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd, opdat Hij blijke rechtvaardig te zijn en rechtvaardigende dengene die uit het geloof in Jezus is.” (Rom. 3 : 26). Dit ligt zóó: Het recht van God treedt pas uit en heeft eerst reden van bestaan, als er een Schepping komt. Recht ontstaat eerst *als er twee zijn*, en kwam dus niet aan de orde, zoolang God de Heere, nog zónder schepping, d. i. alleen was. Doch dit juist maakt, dat God de Heere dan nu ook *de lof* van zijn recht wil hebben. Hij wil niet maar in zijn heilig goddelijk bewustzijn weten, dát er in Hem niets dan recht is, maar Hij wil deze zijne gerechtigheid ook erkend en geloofd hebben. En daarom schiep Hij in den mensch een rechtsbesef om het meê te kunnen voelen; een rechtsoordeel om het te kunnen beoordeelen; en een rechtsbewustzijn om het te kunnen verheerlijken. De mensch in het paradijs was er

dus niet maar van af, zoo hij recht *deed*, maar ook hij moest een lied der eere als Ps. 119 zingen, dien jubelenden lofzang voor het recht onzes Gods. — Doch wat gebeurt? Wel verre van ook maar recht te *doen*, verkiest onze menschelijke wil in het paradijs het klare onrecht van Satan boven het klare recht van onzen God. Adam heeft God op het hart zijner souvereiniteit, op het Vaderhart getrapt, en niet maar *één* der rechten Gods gebogen, maar *heel* zijn rechtsbestel bij de spil gegrepen en verwrongen, en er het vlak tegenovergestelde voor in de plaats gezet. Adam *krenkte* God. Want gelijk gijzelve, nu nog, door niets zoo diep gekrenkt wordt, dan zoo men uw persoonlijk recht schenden en verkrachten durft, zoo ook kon Gods souvereine majesteit niet dieper in hare eere aangetast, dan toen de mensch in het paradijs het recht, dat Hem als God toekwam, stukbrak en wegwierp. Ware het daarbij gebleven dan zon dus de eere voor Gods recht er nooit gekomen zijn en alle lof voor zijn heilig Recht zijn verstond. De naam des Heeren zou nooit in zijn Recht zijn grootgemaakt. En om *die* leemte nu aan te vullen, daarom riep en bestelde Hij zijn Sion. Ge moogt niet zeggen dat Sion er is om zondaren te zaligen, want dat ware God en zijn Recht als bijkomstig bij zijn schepsel laten optreden. Neen, Hij doet alle ding *om Zijn zelfs wil*, en dat onze zaligheid daaruit tevens voortvloeit, toont slechts te heerlijker de innerlijke deugd van een recht, waarin zulk een barmhartigheid beschikt is. Zoo is Sion er dan om Gods recht te loven; doch let wel, om het te loven niet als een *van buiten* geleerde les, maar als een jubellied dat Sion *inwendig* leerde. Lof voor het recht doordien het recht u bewrocht en bevrucht heeft.

2.

Werkt nu Sion hierin meê, M. II.? Neen, zei ik in de tweede plaats, *maar Sion heeft het recht vertreden*; en wat Elihu tot Job sprak moet ook tot Sion geroepen: *het recht en het gericht*

houden u vast (Job 36 : 17). Want let wel: in Sion roept God geen engel, maar personen uit Adam voortgekomen. Zijn souvereine eere eischt dat. O, dat gansch andere creaturen zijn recht op aarde zouden loven, daar was het niet om te doen. Neen, die eigenste zelvige mensch, die Hem eens zoo ontzettend op zijn Vaderhart had getrapt, *die* moest dat zelfde recht, dat hij eens zoo vermetel brak, weer als de schoonste aller evenredigheden loven. Gij gevoelt het, zóó alleen triomfeert er majesteit in. Maar zoo is dan ook het uitgangspunt bij die personen in Sion geen Engelenzuiverheid, maar *verbreking*. Ook onder *die* personen is er van nature niemand die God zoekt. Ook *hun* keel een geopend graf. Hun voet snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellendigheid op al hun weg (Rom. 3 : 11, v.v.). En nu komen ze aan, niet als verlegen en beschaamde kinderen, die uit innigen dank hun Vader weer aan het verzoende hart vliegen, neen, maar als verwonnelingen moeten ze getrokken, gesleept, en tegen wil en dank met koorden gebonden tot aan de hoornen van het altaar. Zij ook zijn van nature krenkers, verbuigers, brekers en vertreders van Gods recht, minnaars van ongerechtigheden. En nu wordt het straks wel anders, maar dat andere moet God in hen *maken*. En dat zál Hij. Straks zullen ze dorsten en schreeuwen naar dat zelfde recht dat ze eens zoo schromelijk vertraden. Maar in zich zelve zijn de Sionieten rechtvertreders met al wie buiten Sion is. Ja bovendien is er in Sion een rechtsvertreding van nóg dieperen en geheel bijzonderen aard. Want als God dat dan nu doet, dat Hij u naar Sion tegen wil en dank trekt, en u in Sion zijn recht toont, en u door wedergeboorte inschept het rechtsoog om zijn recht te kunnen zien, dan zoudt ge zeggen (is het niet zoo?), dat van die ure af Gods heilig recht dan ook uw één en al moest wezen en u onweerstaanbaar moest boeien? En toch, wat leert de uitkomst? Maar immers dit, dat als God de Heere deze wedergeborenen nu weer aan zichzelf overliet, en hun zijn tucht onthield, en de Bediening zijns Woords, en zijn gerichtten wegnam, ze hunkerend weer

één voor één naar de vleeschpotten van Egypte zouden terugsluipen. Och, neemt de Heere ook maar één oogenblik de werking van zijnen H. Geest weg, dan is het met alle liefde voor het recht weer uit en slaat Jeschûrun de verzenen weer tegen de prikkelen. En dit nu juist is de schriklijke gruwel in Sion. Sion heeft *meerder* gekend dan in het paradijs gezien was, en toch slaat het keer op keer weder tegen het recht Gods in, en kan alleen *overmeesterende* genade Sion bij Gods recht houden. Vandaar dat als Sion weer wakker wordt, het schuldbesef Sion zoo ontzettend aangrijpt. »O, mijn God, waar berg ik mijn aangezicht?»

3.

Het hevigst komt deze schuld van Sion uit in wat ik in de *derde* plaats noemde: *Sion heeft het toen buiten het recht om gezocht.*

o, M. H., al wat de Heidenen getobt hebben en nog tobben om de wrake hunner goden te verzoenen, daarop heeft ook Sion zich geworpen om zijn schuld aan Gods recht te voldoen. En als ge Luther te Rome op de *Scala sancta* ziet kruipen om den vrede zijner conscientie te herwinnen, wat zocht deze straks zoo kostelijke Sioniet dan anders, dan om van het recht Gods vrij te komen door een redmiddel *buiten dat recht om*. Sion krenkt dan Gods recht niet meer. Het ontkent Gods recht niet langer. Het stemt toe: *er moet aan voldaan worden*. Maar het zwicht er voor als voor een ijzeren noodzakelijkheid, en is er nu maar op uit, om van den onverbiddelijken eisch van dat recht af te komen. Het wil er van af; er niet naar toe; omdat het Gods recht wel erkend heeft, maar nog niet lief kreeg en er nog niet in gelooft. Eigenlijk is er op dat standpunt zelfs nog eer *haat* tegen dat onverbiddelijk recht in zijn hart. Sion zoekt dan zijn *God*. Het wil met zijn *God* verzoend worden, maar dat *Recht* ligt nog tusschen Sion en zijn God in, en het verstaat nog niet, dat *God* en zijn *Recht* één zijn, gelijk God één is met zijn

Naam (Zach. 14 : 9). En, o, dan is Sion tot elk offer bereid. Het wil alle paden afloopen. Laat God het maar zeggen, wat Hij van Sion hebben wil, om zijn schuld af te koopen. Geen rantsoen zal voor Sion te zwaar zijn. Veil is al zijn goud, en veil het vette zijner runderen. Moet het, hij werpt in het vuur van den Moloch zijn kind. Hij wil kruipen in het stof. Zich krommen als de bieze, zich bleek vasten, en al den dag Heere HEERE! roepen. Zie hoe hij zich opsluit in de cel. Het lijf te kort doet en afstraft. Of ook zich uitput in werken van weldadigheid. o, *Alles* wil hij voor God doen, als hij dat *Recht* maar van tusschen zich en zijn God kan wegstrijken. — Of ook, is zijn natuur meer *beschouwend* dan practisch of ascetisch, dan trekt hij theorien op en bouwt systema's, om met de *Liefde* van zijn God tegen het *Recht* van zijn God in te gaan. O, dan kleeft hij aan den Heere HEERE, dien Ontfermenden, dien Alarmhartigen God, die immers niet wil dat iemand verloren ga; die ons niet wegzendt om ons onvolkomen offer; wien ons streven, wien ons bedoelen, wien onze wederliefde toch immers genoeg is. En zoo onkleedt hij het Recht Gods met een schitterend gewaad, geweven uit zijn teederste Liefde. En omdat hij het *Recht* nu niet meer *ziet*, waant hij zelf, en predikt hij 't anderen aan, dat Gods recht nu ook *weg* is, en niet meer met die rechtsschuld te rekenen uw weg is tot behoud. En zoo heeft God de Heere dan, door alle eeuwen, allerlei secte en allerlei ketterij uit zijn Sion zien voortkomen; en God heeft het moeten aanzien hoe Sion zich uitputte en afsloofde en doodwerkte, en er toch nooit komen kon, omdat Sion heil zocht *buiten het recht om*.

4.

Maar toen, M.H., is dan ook 's *Heeren* werk openbaar geworden. Toen Sion niet meer kon; toen Sion in zijn bloed op het vlakke veld lag; toen heeft de Heere *zijn* recht uitgebracht en juist *door* dat recht zijn Sion behouden. Reeds Mozes zong

het van ouds: „*Hij is een Rotssteen, wiens werk volkomen is*”; en hij voegt er bij: „Want al zijne wegen zijn gericht, God is *waarheid*, en er is geen *onrecht*; rechtvaardig en *recht* is Hij!” En dáár zat het in. Het Recht, omdat het Gods recht is, kon niet iets zijn, dat opzij moest gedrongen, wat omwoeld, wat bedekt moest worden. Door elk middel om er van af te komen, kon Sion nooit anders dan dat *Recht* en daarmee zijn *God* beleedigen. Zijn Liefde tegen dat Recht op te roepen, wat was het anders dan in God een *deeling* stellen? *Strijd* in God, gelijk er *strijd* in onze zondige natuur is. En dies in God, gelijk in ons, een loven en bieden, hoeveel er op afgedongen, hoeveel er van losgelaten kon worden. Half Recht en half Liefde; een mengsel van halfheden in uw Heere. Neen, het Recht moest niet onder bloemen der liefde bedolven, maar zelf een volkomen werk blijken. Als ooit de Liefde tegen dat Recht kon of mocht roepen, dan schortte er aan dat Recht iets, dan ware er een gebrek in, dan kon het niet goddelijk volmaakt en heilig wezen. Ja, meer nog, als ge tusschen dat Recht en tusschen uwen God een vergelijk door de macht der Liefde wilt treffen, dan wordt uw heil tegelijk conniventie en convenientie; en wilkeur, *niet* recht maakt dan uit, tot wat prijs de zoen zal worden getroffen. En daarom haat de Heere onze God uw eigengerechtigheden zoo met zijn gansche ziel, en daarom laat Hij er u uzelfen in dood tobben, opdat gij er een walg van zoudt krijgen. En als gij dan verzinkt en neervalt en het opgeeft, ziet, dan »doet Hij opeens *zijn* recht voortkomen als het licht, en *zijn* gerechtigheid als den middag.” (Ps. 37: 7). Want dan *doet* Hij niet iets, maar *toont* u slechts wat Hij van eeuwigheid reeds *gedaan* had; en hoe, toen zijn Recht pas uitging en zijn recht pas den loop begon, *in* zijn Raad en *door* zijn Raad reeds voorzien was, om, door verderving en verafschuwing heen, zijn Recht toch *voor* u en *in* u en *u ten behoeve* te doen triomfeeren. En als zijn vinger u dan het slijk op het oog legt, en dat oog gaat open, en ge ziet, dan ja ontwaart Sion op eenmaal wat wonderen van majesteit

er in, dat Recht des Heeren besloten lagen. Dan beseft het, hoe de verzoening met dat recht niet van Sion maar van God zelf *moest* komen. Dan doorgrondt het, hoe recht omdat het *Rechtspraak* is, *over* ons gesproken en niet *uit* ons geput kon worden. En dan staat daar het kruis van Golgotha, niet om vóór het Recht geschoven te worden, maar als zelf uit dat Recht uws Gods voortgekomen. En al wat dat Recht sprak komt op dat Lam van God. Dat lijden en dat oordeel; dat sterven; dat neêrdalen in helsehe bangheden; dat *doorsterven* in één oogenblik van den *eenwigen* dood! En dat vreeslijk-heerlijke Recht, dat kust de Zoon, terwijl hij er als een worm onder wegkrimpt. »Vader, niet *mijn* wil, maar *uw* wil geschiede!» Maar nu is dan ook het Recht er doorheen gewrongen; en als met gouden lichtstraal fonkelt de *rechtvaardigmaking* van goddelooze Sionieten. En het wonder *is* gekomen. Sion is *door* recht verlost!

II.

In het eerste deel mijner rede, M. H. heb ik Sion *als Sion* tegenover Gods recht gesteld; thans kom ik tot de ervaring van *Sions kinderen*. Sion *is*, maar ook Sion *wordt* door Recht verlost, en zoo ga ik u aantoonen, hoe een echte zoon, een echte dochter van Sion

1. onder het recht Gods *bezwijkt*;
2. voor het recht Gods *roept*;
3. met het recht Gods *worstelt*;
4. en door het recht onzes Gods *geheiligd* wordt.

1.

Verstaat gij het, M. H., dat er niet maar is een *Recht* Gods, maar ook een *Rechtsstrijd* van God met zijn schepsel? Ik bedoel hiermeê, dat er niet slechts *rechten* zijn, die God de Heere door en voor zijn schepsel verordineerd heeft, maar dat er

ook is een *Recht des Heeren*, om u dit recht zijner gerechtigheid op te leggen en u daarbij vast te houden. De zonde heeft dit ontzettende, dat ze God *aanklaagt*. Vat dit toch diep. Dit is geen willekeur in het schepsel, maar God zelf dwingt er u toe, dat ge van tweeën één *zult* en *moet* doen, óf uzelfen, óf Hem rechtvaardigen. Het recht zelf, waarin de band en vastigheid aller dingen ligt, noodzaakt u daartoe, en het besef van dezen klem van het recht ligt zoo ontuitroeibaar diep in uw natuur ingeprent, dat ge het ook op uw zondepad *moet* mededragen. Ge kunt het niet afschudden. Het kleeft in uw innerlijkst bewustzijn. Het klemt zich als met vangeren en nagelen tot in de diepste wortelvezelen van uw hart. Ge *kunt* daarom niet zeggen: ik zal wel Gods *recht* vertreden, maar nochtans *God* voor rechtvaardig houden. Neen, zeg ik u, »de zonde *is* de ongerechtigheid,» (1 Joh. 3:4) d. i. ze is de ombuiging, ze is de verdraaiing, ze is de verkeering van het recht. — Terstond in het paradijs klaagt daarom Satan God bij den mensch aan. Hij noodigt den mensch uit om als rechter *over* God te gaan zitten; om het Gode aangewreven misdrijf, alsof Hij den armen mensch bedrogen zou hebben, te gaan beoordeelen; en, bijaldien hij God werkelijk schuldig vindt, God te straffen door Hem af te stooten van zijn troon. Hem het souverein gezag te ontnemen, en zelf met zijn vrije wil, als God-pelagius, souverein te gaan zitten in zijn plaats. En nu ontstaat de rechtsstrijd. Eenerzijds die valsche Satan, die de *broederen* bij God verklaagt, maar tegelijk *God* aanklaagt in het menschenhart, en daardoor in ons opkomend die geest van gemor en murmureering, van ontevredenheid en opstand, en bovenal die goddeloos-vermete le inbeelding, dat *wij* de onschuldige vervolgd zijn. En daartegenover het Eeuwige Wezen, dat met onkrenkbare Majesteit zijn gerechtigheid tegen ons handhaaft én uitbrengt, en niet aflat eer in het binnenste zelf onzer eigene ziele de uitspraak volgt: »Neen, *God* is rechtvaardig, *God* gaat vrij uit, en de ontzettende schuld is bij *mij*!» — Zoo en niet anders staat dit, het in hemel en aarde beheer-

schend, rechtsgeding, dat voor de vierschaar uwer consciëntie moet uitgestreden. Gij vrij, maar dan ook uw God veroordeeld; of uw God rechtvaardig, maar dan ook gij des doods schuldig! En het is uitsluitend in dien zin, dat de heilige apostel Paulus, in Romeinen 3, eerst alle schepsel als schuldig onder den doem neêrlegt, en dán de betooning uitbrengt, dat God rechtvaardig, d. w. z. vrij van schuld naar het Recht is. — En dit nu leert geen zondaar van nature. Dat *kan* hij niet erkennen. Dat *kan* hij niet inzien. En dan zet hij óf als de Ethischen feitelijk alle rechtsvraag op zij, óf hij blijft in zijn boos gemoed zich zelven, even als de wereldling, vleien en vrij pleiten. Maar wat de natuur niet vermocht, dát nu onderwijst God de Heere, door zijn Woord en zijn Geest, aan de kinderen Sions. Hierin is nu de kennisse der zonde. Niet die *eerste* kennisse der zonde, die door verschrikking tot bekeering uitdrijft. Maar die diepere, die in uw ziel ingravende kennisse der zonde, die elk kind van God ten laatste geheel en al *onder het recht zijns Gods* bezwijken doet. o, Dan kwijnt zijn ziel er onder weg, dat hij zóó arglistig en dies onbewust dien heiligen Heere in zijn gerechtigheid wraken en miskennen kon. En hij slaat op de borst en zou den hemel en de hel wel als getuigen willen aanroepen, om ze tot uit zijn ziel uit te scheuren, die vreeselijke gedachte, dat hij zijn God *van onrecht* heeft verdacht. Dan is het hem wellust, om zelf als de schuldige, de goddelooze, de ongerechtige steeds dieper voor dat recht zijns Gods weg te zinken. En er blijft maar één kreet in zijn ziel, een kreet die als uit het diepst zijner nieren opkomt: *God, mijn God is rechtvaardig!*

2.

Is nu de ziel er zoo aan toe, M. H., dan gaat ze ten tweede uit onweestaanbaren drang *voor het recht Gods roepen*. Gods kind wordt *getuigende* gemaakt. Niet in dien oppervlakkigen zin, dat hij alsnu uit het bekeeren van anderen gaat. Och,

wat zou de deenschuldige, die zich niet aan zijn ziel, neen, maar aan het heiligste in zijn God vergreep, en zijn Goël, zijn Immanuël, zou *hij* de hel ontkomen, in zijn helschen angst moest zien sterven, wat zou zulk een aan de bekeering van anderen gaan staan? Neen, maar er is nu een teedere liefde voor zijn God in zijn ziel uitgestort, en onder die liefde verkwijnt hij. Nu gaat zijn ziel er gebukt onder, dat dat recht van zijn God niet op de straten wordt uitgeroepen; dat nog niet een ieder aan dat recht van zijn God hulde en eere biedt; en dat om hem heen nog alles, tot in de kerke des Heeren, tegen dat recht ingaat. Zijn conscientie is teeder, zijn ziel is bij tijden gevoelig geworden. En nu doet het hem pijn, als hij Gods recht hoort krenken. Hij walgt zelfs van al dat vrome roepen, dat, met een gestolen genade, bepleistering van dat Recht predikt, en hij zou het voor aller oor wel als uit willen schreeuwen: »Pleit toch niet *tegen* dat recht; zoek het toch niet *buiten* dat recht, alleen *door* dat recht wordt Sion behouden!» — In dat recht ziet hij nu de liefde als in zijnde. Uit dat recht ziet hij de genade ontspringen. Onder den bodem van dat recht ligt hem nu de gondnuijn van al Godes ondoorgrondelijke barmhartigheid verscholen. En hierin is nu de ootmoedigheid, niet dat hij al zijn overtredingen opsomt; och, die ziet hij in de diepte der zee geworpen; maar hierin, dat hij bekent: »*Ik* heb naar Satan gehuisterd; *ik* heb het geloofd, dat mijn God onrecht was; *ik* was die Adam die mijn God schuldig dorst houden; en *ik*, *ik* ben het, die in mijn eigen huis en eigen vleesch en eigen levenskring, door God te verdenken, het geloof aan dat recht van mijn God ondermijnd heb!» — En nu perst, nu dringt het hem alles in de ziel, om die schâ te beteren; om dat nu om te keeren; om nu *voor* de gerechtigheid te roepen, en alzoo te verkondigen de deugden van dien heiligen God, die ook hem uit de duisternis uitriep en inbracht in zijn wonderbaar licht. »*Jehova Tzidkenu*, de Heere onze gerechtigheid!» is zijn juichkreet geworden. En als hij dan hoort, dat weer een prediker opstond, die een bazuin

voor Gods gerechtigheid opsteekt, dan trilt het in zijn ziel van heilige blijdschap, dan klapt hij de handen van vreugde saâm. Oeh, zelf kon hij voor Gods recht niet roepen. Maar ook zóó gaat het geroep voor het recht zijns Gods dan toch weer uit!

3.

En nu dit roepen *met den mond* gaat nog M. H., maar ge weet het ook, het roepen voor de gerechtigheid moet ons een roepen *met heel onzen persoon*, met heel ons *leven* zijn; en zoo komt men er dan toe, dat Sions kind, in bange verslagenheid *met het recht van zijn God gaat worstelen*. Want, helaas, dat schreeuwen zijner ziel voor Gods recht treedt met zijn doen en bedrijf en bestaan nog telkens in zoo schril contrast. En als we dáárop zien, wie onzer verstaat dan Jesaia's klacht niet: »Het recht is verre van ons, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet: wij wachten op het licht, maar ziet, er is duisternisse; op een grooten glans, maar wij wandelen in donkerheden; wij tasten naar den wand gelijk de blinden; en wij stooten ons op den middag; want nog zijn onze overtredingen vele voor U, en onze zonden getuigen tegen ons; onze overtredingen zijn bij ons, en onze ongerechtigheden die kennen wij. o, Dat overtreden, en dat liegen tegen den Heere, dat achterwaarts wijken van onzen God!» (Jes. 59 : 9—13). Ook dit zegt geen natuurlijk mensch; hoe zou hij het kunnen? neen, zoo klaagt een Sionskind voor Sions van God gezalfden Koning. Hij staat er verbaasd voor, hoe hij, met Sion, door recht verlost kan zijn, en dat hij toch nog dat Recht overtreedt, schendt en neêrwerpt. Het drukt hem, nog niet de aanschouwing van zijn gerechtigheid *in zichzelf* te genieten, en nog enkel te moeten leven uit het geloof, en door dat geloof, zijn gerechtigheid niet in eigen hand, maar enkel *in den Middelaar* te moeten zien. — Hij kreeg dat recht zijns Gods toch lief. Soms wenscht hij afgesneden te zijn uit het land der levenden, opdat hij toch tegen dat recht zijns

Gods maar niet meer mocht ingaan. En wat bevindt hij? Zonde zooals vroeger; neen, maar de overtreding *veel meer*. Niet dat genade hem niet afsloot van veel vroegere ongerechtigheid. Maar nu drong de blik, die ongerechtigheid opspeurt, zoo veel dieper door. Nu ontdekt hij melaatschheid op plek bij plek, waar hij er vroeger niets van vermoed had. Bij meerder licht ziet hij zich zelven thans met zoo veel zwarter stof bestoven. o, Een liegen tegen den Heere tot in zijn stil gebed, en een achterwaarts wijken van den Heere tot in zijn mildste aahnoezen. — En dan worstelt ge, o kind des Heeren, om er meê door te komen! Het *mag* nu niet meer als vroeger met een burgerlijke gerechtigheid. Het *moet* waarheid voor God in het binnenste zijn. De Wet werd u *geestelijk*. »Wandelt voor mijn aangezicht en weest oprecht», klinkt het ook u gedurig door de diepe gewelven uws hart, en voor Zijn aangezicht ligt immers óók naakt en geopend, al uw *verborgen* wandelen, als geen mensch u bespiedt, óók al uw *heimelijk* wandelen in den doolhof daar binnen. En wie, wie is er dan die Hosea's klachten van zijn lippen weert: »Ik, ik heb het recht in gal verkeerd, en de gerechtigheid mijns Gods in alsem!»

4.

Maar nu, hoor dan, gij door dien storm gejaagde, gij door dat onweder van het recht uws Gods voortgedrevene, hoor dan het Woord uws Heeren: »Ook in *die* worsteling zal Sion, niet *van* het recht, maar *door* het recht verlost worden!» Want als Satan u dan uw ziele benauwt en spottend vraagt: »Is dát nu een kind van Sion?» dan geeft de Heere u sieraad voor asch, en toont u *het verworven recht van Immanuel*, en legt u den jubelkreet op de lippen: »Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt. En wie is het die verdoemt? Christus is het, die gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, die

ook ter rechterhand Gods zit, die ook voor ons bidt!" (Rom. 8 : 33, 34). Dan breidt de Heere voor u uit *het recht van zijn belofte*: »Ik zal maken dat gij in mijne inzettingen wandelen zult'', en Hij stelt zijn Recht voor u, niet als een recht dat eischt, niet als een recht dat afvergt, niet als een recht dat, leeg en hol, van u vraagt, dat ge het vervullen zult; maar als een Recht, dat recht *maakt* wat krom is, en, vól van gerechtigheden, zich als een druppelende, zwangere wolk boven u uitbreidt. En de Geest maakt u tot een pleiten op dat recht vrijmoedig. En, innerlijk in u biddend met onuitsprekelijke verzuchtingen, roept die Geest het recht van Gods beloften voor u in; en de wolken druipen van vettigheid; en uw dorre ziel gaat onder dien regen der genade staan; en ze drinkt het in en ze wordt o, zoo zaliglijk verkwikt. — Ja, meer nog, dan komt God de Heere en wondt u nog dieper met zijn Recht en toont u, hoe dat diepe insnijden met het Recht voor u *een onderwijzinge in zijn recht* is, een u werpen in de smeltkroes. En dan zit *Hij*, en zift en loutert. En geen korrelke goud kan in die loutering teloor gaan; want dat echte goud in u was *zijn* maaksel. En zoo wordt die worsteling om het recht in u een *afscheiding* van ongerechtigheden. God lof, dat ik ook in dit mijn doen de ongerechtigheid weer *zien* mocht! En zoo ontuint u het Recht, en het teekent u zijn gouden spoor, waarin ge gaan zult, »de goede werken, die God voorbereid heeft, opdat ge daarin wandelen zoudt'' (Ef. 2 : 10). — En opdat zijn Recht u nog een meerderen zegen zou brengen, zendt Hij dan naar recht een worm uit, die uw afgod steekt, en zendt Hij de schimmel opdat ze uw gewenschte dingen vertere, en snijdt Hij de schalmen door van den zilveren keten, waarmee ge nog aan uw *Teraphim* laagst gebonden. En dan komt het lijden, *het zoonsrecht op kastijding*, en het oog dat weent, en het hart dat bloeden moet onder de roede des Heeren; en bitterlijk, o, zoo bitterlijk kunt ge dan door dat Recht uws Gods in uw liefste liefde gewond worden. Maar al gaat er voor het aardsche dan ook alles meê onder, toch veegt ge

straks die tranen van smart en rouwe weg, en een hemelsche glimlach verraadde de vreugde uwer ziel, dat Gods recht u geslagen, ja, maar in die plage u gezegend heeft. En of dan al »de vijgeboom niet bloeit en het werk des olijfbooms liegt; en de kudde uit de kooi wordt afgescheurd; en er geen rund meer in de stalling zal wezen», toch blijft het met Habakuk den ook úw roepen in heilige verrukking: »Nochtans zal ik van vreugde in den Heere opspringen, en zal ik mij verheugen in den God mijns heils!» (Hab. 3 : 17, 18).

III.

Zoo vernieuwde ik dan voor uw heugenis, M. H., de wonderen van Gods heilig Recht; »uit Sion verscheen God weer blinkende in zijn schoonheid» (Ps. 50 : 2). En zoo zagen we hoe Sion eens door het recht verlost *is* naar zijn eeuwiggen raad, en nu nog altoosdurend door recht verlost *wordt* van ongerechtigheden; maar thans rest ons nog *het derde* waarop ik u wees, t. w. dat Sion naar Gods onkreukbare belofte in het eind ook verlost *zal worden* door datzelfde Recht. Of om het korter te zeggen: Sion *is* verlost van schuld, Sion *wordt* verlost van zonde, Sion *zal* verlost worden van benauwing en druk. — En hiermeê verwissel ik niet ongemerkt van onderwerp, want de doodsbetruktheid van onze *schuld*, en de zielsworsteling met onze *zonden*, en de benepenheid onder onze *ellende*, zijn het niet drie kwade ranken, die opschoten uit den éénen wortel onzer ongerechtigheden, en waarin, telkens op andere wijze, het geschonden Recht van onzen God zich wreekt. — Niet, versta dit wel, alsof de verlostes in het bloed des Lams zoo toch weer onder nieuwe strafschuld zou komen. Laat Rome belijden, dat het Lam Gods alleen de *eeuwig*e straf droeg en dat Sion de *tijdelijke* straf nog zelf heeft te dragen; wij als

belijders der Gereformeerde religie zijn, met Gods hulpe, die verkleining van Jezus kruisverdienste teboven gekomen, en staan in den geloove, dat het kind van Sion niet meer door zijn Rechter gestraft, maar alleen door zijn Vader die in de hemelen is, gekastijd wordt. — Maar toch, ook zoo ligt dit kruis dat Sion is opgelegd, als in het Recht gedoopt, want, en hiermeê voleindig ik mijne rede :

1. het is *om* dat recht dat Sion *lijdt* ;
2. het is *met* dat recht dat Sion *getroost* wordt.
3. het is *door* dat recht dat Sion eens volkomenlijk zal worden verlost.

1.

Vooreerst dan : Sion *lijdt* om Gods recht ! o, Ik weet wel, M. H., soms, een korte wijle, vergunt de Heere het aan zijn volk, om op Elim's kostelijke öase bij de twaalf waterfonteynen en de zeventig palmboomen uit te rusten van den Drijver; dat Hij, naar Jesaia's Godspraak »de gerechtigheid in de woestijn doet wonen en de werking der gerechtigheid zijn doet in gerustheid en in zekerheid" (Jes. 32 : 17); en ook het Sion Gods op onze erve heeft, toen Alva, ónze Drijver, ophield, een nagel aan de heilige stad verkregen en voor een korte spanne tijds dat zoet der ruste gesmaakt. Maar toch, *regel* is dat niet. Hij, door wiens striemen ons genezing is geworden, heeft het zijn Sion wel ánders voorzegd, en het u aangezegd »dat ze hem vervolgd hadden en dies ook u zouden vervolgen." *Veel* ramp bij *matige* levensvreugd is, naar de Psalmist zong, des vromen lot. En wie achter Immanuël aan wil komen, die kent geen kruis met bloemen omhangen, of onder rozen verscholen, maar vindt elken morgen zijn naakt en hard en bitter kruis voor zijn voeten liggen, en weet dat hij het op moet nemen, en het, vroolijk volgend, te dragen heeft, zijn Heere achterna. En hoe zou dit ook anders kunnen? Of is dan Sion voor de wereld niet ondragelijk; haar een aanstoot; een hinder

voor haar ontruste consciëntie; spelbrekend te midden van haar vaak Godtergenden jubel; en ingaande tegen wat de geest dier wereld valschelijk als *Recht* heeft geijkt? En zou het voor Sion dan geen lijden zijn, met de kennis van Gods recht in het hart, deze wereld van ongerechtigheid te moeten aanzien en te midden van de overtreding dier Gerechtigheid te moeten leven. Geen lijden, om gelijk Petrus het van Loth klaagt, »wonende onder hen, dag aan dag, zich de ziel gekweld te voelen, door het zien en hooren van hun ongerechtigheden?» (2 Ptr. . 7, 8). Kan het, dat ge den Eenwige zoudt liefhebben met onuitsprekelijke liefde en *niet* geschokt zoudt worden in uw ziel, als ge zijn naam lasteren, zijn majesteit aanranden, zijn goddelijke eere slag op slag schenden hoort? Met het recht Gods in uw hart moet ge voort en verder, maar voor dat recht uws Gods is in uw omgeving geen plaats. — Houdt ge het in, zoo is het wel. Maar wee u, zoo ge er voor getuigen, zoo ge er voor opkomen, zoo ge er den strijd voor durft opnemen. Want dán is aanstonds uw lot beslist, heeft uw vrede uit en is het gedaan met uw maatschappelijke ruste. Ze worden uw vijanden, die uw huisgenooten waren. De vriend die uw brood at, kant zich tegen u. Reeds bereidt men den smaad die op u gemunt is, en mengt men den beker vol bitterheden, die over uw hoofd zal worden uitgegoten. En niet lang meer, of ge voelt u uitgestooten, en ge ziet u den rug gekeerd, en er is geen groet der beleefdheid zelfs meer bij het ontmoeten. — o, Als ge dan nog „een *stille* in den lande” woudt zijn, men zou u nog ongedeerd laten. Maar als ge dat nu *niet* kunt, en Sion wordt indachtig dat ze er is „om te verkondigen dat de Heere recht is,” en uit te roepen en het niet in te houden; en ge gaat door, en drijft de scherpte van de wigge van het Recht uws Gods tot in uw huisgezin, in uw beroep, in uw levenskring, in uw maatschappij, in uw school, in uw wetenschap, in uw staat, in uw kerk, ja, tot in de diepste beginselen des levens al dieper in; o, hoe staat ge er dan nog verbaasd van, dat een ieder u aanfluit en zich tegen

u kant? Of keerden ze zich niet ook alzoo tegen *al* Gods profeten, tegen *al* zijn heilige martelaren? Hebben uwe vaders het dan anders gekend? Ja, is het anders gekend door hem, die, een worm en geen man meer, uit Gethsemané naar Golgotha kroop, om Barabbas, als den man des volks, te hooren toejubelen door de schare, en zelf door heel Jerusalem's bevolking met een »*Kruist hem! kruist hem!*'' te worden toegesist?

Maar toch, al weten we dit, in die ure des lijdens kan het Sion zoo bang worden, M. H.! Zoo bang als die uitputtende strijd u elken morgen weer opwacht, en heel uw leven ontzet wordt. Zoo te voelen van uw medeburgers, dat ze het een verademing zouden achten, *zoo ge er niet waart*. Schade te lijden in uw beroep, omdat Gods recht maakt dat ge uw nering en uw handel niet *zóó moogt* drijven als anderen die drijven; of schade, wijl men uit wrevel uw winkel voorbijgaat of uw arbeid niet wil. Zoo bang, als schier alle grooten en machthebbenden der wereld zich tegen u keeren, of zelfs de mannen met stok en sabel tegen u optreden. Bang, als het wordt, alsof ze in u *dat gehate Kruis* hadden gezien, dat den Jood een ergernis en den Griek een dwaasheid is. En banger nog als tot in de banden uws eigen bloeds bewaarheid wordt, wat Jezus u zoo ontzettend ernstig had toegeroepen: dat hij kwam om scheiding te maken tusschen het kind en zijn vader, tusschen de dochter en de moeder. Ja, zóó bang, dat ge duizendmaal u afvraagt: zou ik niet *mogen*, schier niet *moeten* toegeven? en dat toch het Recht van uw God altoos weer onverbiddeijk in uwe ziele antwoordt: »*Nee*, en nogmaals *Nee*, en driewerf *Nee!*'' Tot het dan eindelijk een strijd om Gods recht zelfs *in uw Kerk* gaat worden. Ja, in die Kerk die u troosten, in die Kerk Gods, die u Gods recht leeren, in die Kerke die u door tucht bij Gods Recht houden moest. En dan in die heilige Kerke Gods dat uitslaan van het vuur van broedertwist; die bittere gedeeldheid der harten; dat verwoede pogen van Satan, of hij zelfs Gods uitverkorenen verleiden mocht! o, Wie uwer heeft dan niet soms met Jeremia

gewenscht »dat zijn hoofd water ware, om met nooit uitgeschreide tranen te beweenen de breuke van Sion, de dochter zijns volks!» Want in Sion bovenal is het Recht onzes God zoo óverteeder en zoo uiterst gevoelig, dat, waarin ge ook toe mocht geven, in Sion zelf, d. i. in de Kerke des Heeren, mag, zelfs om der broederen wil, Gods recht nooit verzaakt!

2

Maar uw God die recht is en al zijn werk getrouw, Hij ziet die tranen, M. H.! Uw lijden is voor Hem niet verborgen. Ja ook onder die krenkende benauwing gaat uw recht niet van uwen God voorbij. Eer integendeel is het juist *door zijn recht, dat Hij onder dat lijden u troosten komt*. Want het *is* zoo, in die zake Gods waarom ge lijdt, staat ge rechtvaardig; is uwer wat onze ouden zoo schoon een *zaaksgerechtigheid* noemden; en weet God het, gelijk uw ziele het weet, dat ge onnoozel en onschuldig gekrenkt wordt. Maar hoe fier ge, klevende aan het recht uws Gods, u daar ook onder opbuigt, toch buigt ge straks u even diep óotmoedig onder die slaande hand van uw God neder. Immers Simeï *kon* David niet vloeken, zoo God hem niet gezegd had: *Vloek David!* En ook de Drijver, hoe zou hij u ooit kunnen drijven, zoo God hem niet als instrument tegen u besteld had? En dan keert de wigge van Gods recht zich tegen uzelfen, en ge wordt uwer zonde indachtig, en als God u slaat, al weet de wereld het niet, zoo zegt de verborgen aanklacht uwer ziele het u toch, *waarom* u dit lijden overkomen moest, en uw hooge hand, die eerst zoo fier zich ophief, valt u in zelfaanklacht op de borst terug; en neen, ge denkt niet meer aan dreigen, maar ook in uw bangste lijden belijdt ge: *o, God, Gij zijt rechtvaardig!* En dan ziet ge niet meer op den steen, dien men u toewierp, maar alleen op de hand uws God, waaruit die steen geworpen werd. En ge let niet meer op de zaag, die door de fijnste vezelen van uw hart schrijnde, maar staart alleen op de hand van uw

God, die die zaag trok. En ge *kunt* vergeven. Ge kunt *zegenen*. *Bidden* zelfs voor wie u *vloekt*! — En waar zoo zelfaanklacht en diepe verootmoediging den storm van binnen bezwoer, daar komt dan uw God u het sieraad van zijn huis uitstallen, en u vragen, of het dan zoo bitter is, iets van de litteekenen Christi in uw eigen vleesch te mogen dragen? Of ge dan ook maar één oogenblik in de schoenen van Barabbas zoudt willen staan, in steê van de voetstappen van den Man van Smarten te drukken? U vragen, of Hij het met zijn martelaren dan niet wél heeft gemaakt? En of gij dan Alva's lot, die eere had, boven het lot van een Prince van Oranje, die doorschoten wierd, zoudt verkiezen? — En dan laat Hij u zijn goddelijk Recht voor het zielsoog schitteren, en vraagt u of dat recht dan niet schoon en het niet waard is, dat ge er deze zeer korte verdrukking, die haast voorbijgaat, om dragen zoudt? En immers, dan weent ge niet meer en dan klaagt ge niet meer. »Wat klaagt een iegelijk mensch, een ieder klage van wege zijne zonden.» En het komt op eens alles anders voor u te staan, zoo heel anders als het eerst was; en ook gij ervaart het, dat het niet *jammerlijk*, neen, maar dat het *zalig* is zóó om Godswil te mogen lijden. En dan, als ge, o, zijn kinderen, dan nóg niet getroost mocht zijn, o, dan komt die trouwe Vader u als ten overvloede nog met het loon zijner *vergelding* verrassen, u betuigend. „dat niemand hier om Jezus wil ooit verlaten zal hebben broeders en zusters en huizen en akkers, of eens ontvangt hij honderdvoud meer!” (Mat. 10 : 29).

3.

Want zie, M. H. en hiermede spoedt mijne rede ten einde, als Sion van Gods recht maar niet aflaait, daagt uit dat recht des Heeren ook eens *het recht van Sion zelf*. Immers in het bundelke van Gods recht ligt ook een recht voor Sion zelf besloten, en eens, eens komt de dag, dat Hij de Heere ook dit úw recht »zal doen voortkomen als het licht en uw gerechtigheid als de middag.”

(Psalm 37 : 6). *Eens zal juist door het recht Sion volkomenlijk verlost worden.* Nu nóg roept uit het hart van Azië's hoogland de stemme van Abels bloed naar den hooge, en God hoort het aldoor, en Abels eens vergoten bloed *zal* gewroken worden. Graaf in Palestina's bodem en *gij* zult er het bloed der profeten niet meer vinden, maar God vond het er al deze eeuwen door, en het *zal* eens in *Zijn* recht worden uitgebracht. Soms in holen en kerkers zijn Gods lieve martelaren wreed vermoord, of heimelijk bij nachtelijk donker weggedompeld onder den zwijgenden stroom, dat het scheen of geen oog het zag en geen oor het beluisterd had, maar God *heeft* het gezien, en hun doodsuchten opgevangen, en Hij brengt eens ook hun recht uit. „o, Zoo kostelijk is in de oogen des Heeren de dood zijner gunstgenooten!” — En ook waar het niet tot zulk een uiterste kwam, toch is er geen druk of smaad, geen verdriet of geen ongelijk, geen kruis of geen krenking, die ooit aan zijn Sion, zijn oogappel, werd aangedaan, of Hij wierp het in de weegschaal zijner gerechtigheid en eens zal Hij naar recht het afwegen. Juist omdat onze God een God van recht is, „en al zijn gerechtigheden in der eeuwigheid zijn,” (Psalm 119 : 140), kán noch zál ook Sions recht duurzaam verbroken blijven. „Heilige en waarachtige Heerscher,” zoo hoort Johannes op Pathmos de martelaren van onder den Troon roepen, „hoelang wreekt gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen!” En hun werd gezegd, *niet*, dat ze van zulk roepen zouden aflaten, en óók niet dat deze wrake zou uitblijven, alleen maar „*dat ze nog een weinig tijds wachten zouden!*” (Openb. 6 : 10, 11). Soms nu brengt de Heere, dit uw recht, o Sion, reeds op aarde uit, en toen Noach uit de arke trad en heel de aarde als zijn erfdeel ontving; en Mirjam met haar maagden aan de Schelfzee bij beurtrei zong; en David »na al zijn lijden» als Koning in Jeruzalem intoog; en Kores als de knecht des Heeren geroepen werd, om het volk Gods uit de ballingschap te ontslaan; en na het schriktooneel van Golgotha, straks heel de bloedstad in rook en vlammen opging; en ook hier

op onze erve, na het woeden van den Bloedraad, Gods Kerke blonk met onverdonkerden gonde, is, eeuw na eeuw, het recht van Sion door zijn God uitgebracht en het bloed van Gods heiligen gewroken. En nu nog, mits we maar aan *gerechtigheid* vasthouden, kan die zelfde God nóg wonderen doen, en het »*des avonds vernacht er geweest, maar des morgens is er gejuich*» aan zijn gunstgenooten waar maken. De belofte ligt er immers, dat »de poorten der helle zijn gemeente niet overwel-digen zullen», en ál zijn Woord is getrouw.

Maar ook, al wierd door onze *te* diepe schuld die uitkomst verbeurd en verhinderd; dat ónze oogen hier op aarde het heil van Sion niet meer aanschouwen mochten; en we met beklemdheid des harten bij ons sterven straks den nóg banger strijd aan onze zonen en dochteren overgaven, toch zal daarom *het einde*, B. en Z., eens heerlijk wezen. Want eens komt naar Gods recht alle ding *in het Gericht*. Een gericht, een oordeel welks gedachtenisse, naar luid het roerend slot onzer Confes-sie, wel met recht schriklijk en vervaarlijk zijn moet voor wie Gods recht verzaken dorst; maar dat, o, zoo kostelijk en zoo troos-telijk is voor de kinderen van Gods heilig Sion, dewijl alsdan hun volle verlossing zal volbracht worden, en ze zullen ontvangen de vruchten des arbeids en der mocite, die ze zullen gedragen hebben; als hun zake die nu tegenwoordig van de wereld en haar toongevers en machthebbers als een dweperij van duisterlingen verfoeid wordt, eens zal bekend worden de zake van den Zone Gods te zijn, en de Heere hun als een genadige vergelding zal doen beërven een heerlijkheid als in geen 's menschen hart ooit opklom! (Art. 37)

En nu, M. H., zoo is dan het heilig Recht uws Gods u weer voorgesteld; u getoond in zijn souvereine majesteit; u op de conscientie gebonden in zijn onverbiddelijkheid; maar ook u toegestraald in zijn troostrijk licht.

Hoe nu staat gij, gij persoonlijk, met dit recht van uw God? Hadt gij er u dusver nog niet om bekreund; er nog niet meê gerekend; het nog voor dood laten liggen; o, waak dan op rechtvaardiglijk en zie toe, dat ge het recht van uw God niet langer minacht. Ontkomen kunt ge toch niet!

Of hebt ge er u wel om bekreund, maar gewaand dat gij het *buigen* kondt, zoodat niet *gij* naar dat Recht wierdt gemeten, maar gij *dat Recht* meten dorst naar uw lust; laat dan af, wat ik u bidden mag, van uw vermetelheid, of eens zal dat Recht *u* buigen; *weer*buigen tot in het spuwsel van uw eigen zonde!

Of ook, was zoo envele zin gansch verre van u, maar dorst ge dingen, afdingen op dat heilig Recht; denkend: »God zal niet álles afvergen, God is genadig en zeer ontfermende, en zijn barmhartigheên onendig!» zij het u dan in den Naam des Heeren aangezegd, dat er geen tittel of geen jota ooit of immer afgaat, en dat ge niet *kunt* ontkomen, aleer de laatste penning *door* u, tenzij *voor* u, door uw Goël, is betaald.

En gij, Verlatene dochter Sions, die als een nachthutje in den komkommerhof en als een vervallen hutje in den wijngaard zijt overgebleven, bewrochte door het Recht en daarom door het Recht verlost! wordt ook thans weer uw brandende jaloerschheid voor dit Recht uws Gods op harden proef gesteld, dat een ieder dit recht tegenstaat, dat recht op zij dringt, van dat recht kwaad spreekt, en het u pijn aan uw ziele doet, zooals tot in de Kerke Gods dat recht van uwen Koning vertreden wordt; o, blijft daarom niet van verre staan en ontzinke u daarom de moed niet. „Onze Rotssteen is niet als *hun*lieder Rotssteen, zelfs onze vijanden getuigen zijnde.” En daarom verwakkert u, en spant de slappe knieën weder, en roep, roep het uit met de keel, en houd niet in: „Gerechtigheid, gerechtigheid, o, land, o, kerke Gods, zult ge ze najagen!” (Deut. 16: 20).

En, om zoo te *kunnen* roepen, laat dat recht uws Gods nauw in uw eigen ingewand liggen; zij het een schild over u, als de Verzoeker uw ziel wil verleiden; uw staf, die u voor

wankelen behoedt, als ge op den weg bezwijken zoudt.

Dat Recht staat zoo vastgemuurd en zoo onwrikbaar, het is zoo welgefundeerd, en alle ziel, die kreupel wierd en inzonk, kan aan dat heilige Recht van onzen God zich oprichten.

Ge kunt er u aan oprichten in uw nering, want recht voor God moet uw weegschaal zijn en recht voor uw God uw epha. Ge kunt er u aan oprichten in uw wandel, want rechte paden voor uw voet beletten dat wat kreupel is verdraaid worde en maken van zelf dat het geneest. Ge kunt er u aan oprichten in uw zielsnood, want wie in het Kruis van Golgotha ooit Gods recht zag schitteren en er Gods recht uit indronk, voelde genade in zijn ziel instroomen, en alle wonde daarbinnen geneest. — Ja, ook voor uw Kerke is in dat Recht al uw heil juist. Want dat ge het opnaamt voor het Recht, deed uw Kerk uit haar doodslaap opwaken, en alleen zoo ge onverbiddelijk en niets sparend met dat Recht blijft doorgaan, houdt stand wat begonnen is en is er voor uw Kerke heil.

En beкроop u bij dat hooren van *Recht* en niets dan *recht*, dan soms de vreeze Gel., of dat Recht uw *teederheid* niet in gestrengheid, uw *liefelijkheid* niet in stugheden zou doen verdwijnen, o, hoort het dan van den Psalmist, hoe het juist „uw geboën zijn, o God, die ons tot uwe liefde trekken”; hoort dan dit treffend woord uit Job, „zou hij, die het recht niet mint, ooit den gewonde verbinden” (Job 34 : 17); en laat Micha u dan het zilveren snoer, dat Recht en Liefde saamhoudt, voor het oog doen glinsteren, als hij roept: „Hij heeft u bekend gemaakt, o mensch, wat goed is, en wat eischt de Heere van u, dan *recht* te doen én *weldadigheid* lief te hebben”. (Micha 6 : 18). Gij hoort het immers: weldadigheid, ja, maar met het *recht doen* voorop!

En daarom, aarzelt niet, Gel. maar *waagt* het met dat Recht uws Gods. De Vader en de Rechter zijn niet *twee* maar *één* in den Eenige! Niet enkel op Sinaï en Horeb, maar ook in het Paradijs en in het Sion dat boven is, liep en loopt naar het gouden spoor van dat goddelijk recht alle pad ten leven.

En of dan al de wateren bruisen en de rivieren zich verheffen en de bergen in het hart der zee verzet worden, Jerusalems berg zal niet bewogen worden en Sion wankelt niet. Geen instrument dat tegen u bereid is *kan* gelukken. En daarom *kan* Gods kind ook niet anders. Hij *moet* er met Gods recht door heen. En of dan al de afgrond tot den afgrond roept; ja, al ware het dat al de baren en al de golven des Almachtigen over hem heen gingen; ook dan nog blijft hij als drenkeling, ook bij het zinken, zich aan dat Recht zijns Gods vastklemmen. „Kom ik om, dan kom ik om! God zij mijne ziel genadig!” Maar aan dat recht van mijn God zal de glorie en de overwinning blijven. Amen.
